

Toiminta 1983

Ilkka Lehtinen

Kuluneina viitenä ensimmäisenä toimintavuotenaan Halias on osoittanut kuuluvansa maamme tärkeimpien lintuasemien joukkoon. Miehitys ja toiminta on varsinkin syksyisin ollut jatkuvaa ja tehokasta.

Keväällä 1983 miehitys oli jälleen katkonaista keskittyen huhtikuuhun ja kesäkuun alkuun. Toiminnasta vastasivat Juha Saari (23 päivää), Pekka Topp (22), sekä Joensuuaiset Anssi Vähätalo ja Ari Parviainen (19 päivää kumpikin).

Syksyn jatkuva toiminta alkoi 16.7. Juha Saaren saapuessa paikalle. Hän sai seurakseen 29.7. Jukka Haapalan, ja nämä Haliaksen konkarit vastasivat rengastuksesta ja havainnoinnista syyskauden loppuun, 6.11. asti. Muita pitkäaikaisia miehittäjiä paikalla olivat mm. Kari Soilevaara (27 päivää), Anssi Laurila (27), Anssi Vähätalo (20), Olli Vesikko (15), Timo Pulliainen Kouvolasta (15), ja Jan Woolthead edustaen tanskalaista Stigsnaes-lintuasemaa (10 päivää).

Havainnointi- ja rengastuspäivien jakautuminen kuukausittain:

	hav.p.	reng.p.
tammikuu	6	—
helmikuu	3	—
maaliskuu	9	6
huhtikuu	29	5
toukokuu	13	3
kesäkuu	16	9
heinäkuu	20	17
elokuu	31	31
syyskuu	30	30

Staijausbunkkeri puunlatvojen tasalta nähtynä. Kaukoputkillaan Gäsörsuddenille päin tapittavat ahkerat aamuvakiomiehet Risto Pylvänäinen, Anssi Vähätalo ja Kari Soilevaara.

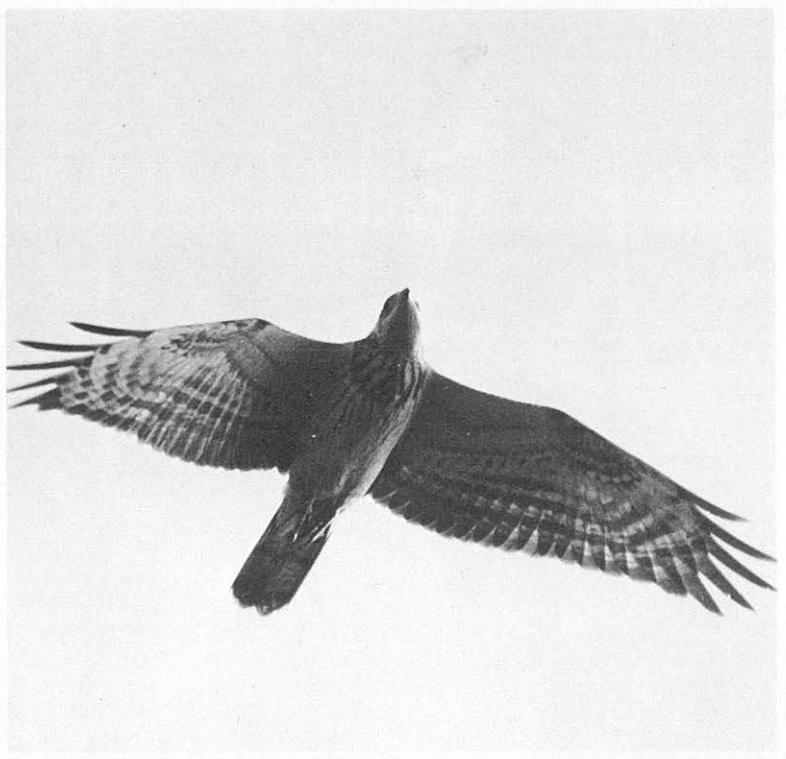

lokakuu	31	31	
marraskuu	8	6	
joulukuu	—	—	
yhteensä	1983	196	138
	1982	167	
	1981	218	
	1980	208	
	1979	227	

Tammi-maaliskuu. Leutona talvena Uddskatanin edustalle alkoi muodostua jäitä vasta helmikuussa, ja kevään miehityksen alkaessa 25.3. ulkomeri oli jo avoin ja saarivöhykkeessä isoja sulia. Niinpä talvikäynneillä nähtiin vesilintuja mukavasti, erikoisimpina tavi ja pikku-uikku, molemmat 3.2. Maaliskuun lopussa vesiäisten muutto oli käynnistynyt. Esim. 26.3. laskettiin 1000 haahkaa ja nähtiin kaksi ristisorsaa ja kolme punasotkaa. Kevään ensimmäinen meriharakka havaittiin jo 28.3.

Huhtikuussa oli yhtä päivää lukuunottamatta jatkuva miehitys. Meren ollessa jäistä vapaa jäi haahkan muutonhuippu Haliaksen oloissa vaatimattomaksi. Suurimmat kerääntymät nähtiin 16.4., jolloin Uddskatanin ympäristössä uiskenteli 4000 haahkaa. Muuttavia kirjattiin 1500. Kyhmyhaahkoja havaittiin samoihin aikoihin kolme yksilöä. Yllättävää sensijaan oli lapasotkan runsas esiintyminen jo 18.4., jolloin muuttavia sotkia kirjattiin seuraavasti: lapasotka 153, tukkasotka 85, lapa-/tukkasotka 42 ja punasotka 13. Saman päivän toinen suola oli kurkimuutto. Näitä pitkäkoipia matkasi kohti pohjoista yhteensä 868, mikä oli koko Tringan alueen kevään huippunoteeraus.

Kuun loppupuolen voimakas lämpöaalto toi useita etuajassa olevia muuttajia, esim. valkoviklon 20.4. ja nuolihaukan 22.4. Jälkimmäisenä päivänä nähtiin ensimmäinen kirjosieppo, ja seuraavan viikon aikana hyönteissyöjät lisääntyivät tasaisesti. 28.4. kovan muuttoyön jälkeen kirjosieppoja oli jo 10 yks. Uddskatanilla. Silloin havaittiin myös ensimmäiset leppälinnut ja pensastaskut, molemmat viiden yksilön voimalla. Huhtikuun erikoisuuksista mainittakoon sepelrastas 22.4., ja 25.4. nähty kevätkauden ainoaksi jäänyt asemanpina, kuningaskalastaja. Nokkavarpusia havaittiin enimmillään 18.4.

MATTI LEHTI

Stajausbunkkeri on myös erinomainen kuvauspaikka. Pedot menevät usein läheltä ja matalalla. Kuvassa syksyinen nuori mehiläishaukka.

viisi ja 19.4. kuusi muuttavaa.

Loppukevät. Toukokuun havainnointi jäi viikonloppukäyntien varaan. 21.5. nähtiin neljän alliaahkan parvi ja seuraavana päivänä muuttava turkinkyhky. Kesäkuun alussa oli kahden viikon katkoton miehitysjakso. Käpylintumuutto oli parhaimmillaan 1.6., jolloin kirjattiin 300 yksilöä. 5.6. nähtiin neljä turturikyhykyä ja seuraavana päivänä aivan stajausbunkkerin yli koilliseen matkaava kattohaikara.

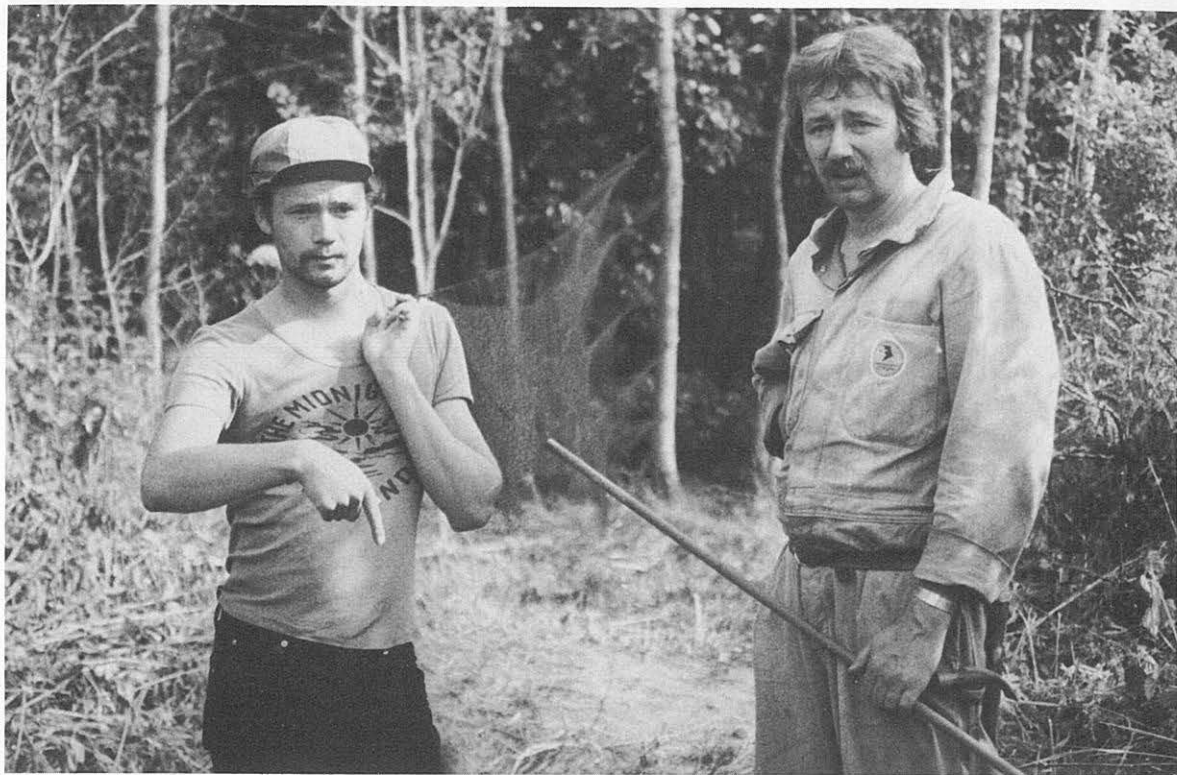
Rengastussaaliista mainittakoon Haliaksen toistaiseksi paras luhtakerttuspäivä 5.6., jolloin merkittiin neljä yksilöä. Kesäkuun alussa aseman pihalla ja ympäristössä samoilleet kolme hirvää aiheuttivat päänvaivaa rengastajalle, joka joutui poistamaan lintuverkot jotta sarvipäät eivät ehtisi niitä tallomaan.

Heinäkuu. Upean syyskauden jatkuva rengastustoiminta ja havainnointi pyörähti käyntiin kuun puolivälissä. Heinä-syyskuussa Gåsörsvik-udenin ja Kalskärin särkeillä tapahtuva kahlaajien katiskapyynti ei

tällä kertaa tuottanut Haliaksen huippulukuja, mutta lajisto oli jälleen monipuolista. Peräti 20 lajia kirjattiin rengastusluetteloon, mm. aseman ensimmäinen pikkukuovi.

Ristisorsan pesintä jossain Haliaksen alueella todettiin jälleen, kun kuun loppupuolella kolmen nuoren poikue nähtiin uiskentelemassa Gåsörsvikenillä. Heinäkuun erikoisuuksia olivat 19.7. nähty länteen matkaava kattohaikara ja varsinaisena paukkuna 28.7. latvaverkosta saatu vanha syyspukuinen sepel-sieppokoira! Haliaksella tyyppillistä peippojen varhaista liikehdintää todettiin parhaimmillaan 24.7. 800 yksilön voimalla.

Elokuun mieleenpainuvimpia muuttoa olivat keltävästäräkkien huippunoteeraus 2100 10.8., sekä 3.8. nähty 1300 naurulokkia, mikä määrä jäi kolmanneksen aseman ennätysluvusta, mutta 'ridiaurojen' määrätietoinen taival lounasta kohti on komeaa katseltavaa. Pajulinun syysmuutto huipentui 21. ja 22.8., jolloin Gåsörsvikenin ruovikko ja Uddskatan vilisivät näitä hyönteissyöjiä. Lajin rengastuslu-

”Tässä on sen verkkoseipään paikka”, ilmoittaa Haliaksen rengastajakonkari Juha Saari kollegalleen Jukka Haapalle aseman takapihan puutarhassa.

vut noina päivinä olivat 230 ja 172 yksilöä. Elokuun erikoisuudet löytyivät rengastussaaliista. 22.8. merkittiin syksyn ensimmäinen lehtopöllö ja 26.8. nuori kuhankeittäjä.

Syyskuun avasi kauden ensimmäinen kuusitiainen 1.9. ja seuraava päivä toi komean vanhan muuttohaukan pariksi tunniksi Kalskärille sapsukoimaan. Petolintujen esiintyminen oli jokseenkin normaalia kauden jäädessä kirikkaasti edellisen huippusyksyn varjoon. Paras muuttopäivä oli 8.9., jolloin yhteissummasta 580 viisisataa oli varpus- ja kanahaukkoja. Kanahaukkoja havaittiin selvästi enemmän kuin viime vuosina.

Aseman havainnoijien kannattaa muistaa, että Gäsörsvikenin rannat on syytä kompata usein. Erittäin sateisena päivänä 12.9. lentoon lähtevien lukuisten taivaanvuohien ja parin jänkäkurban seasta löytyi heinäkurppa ja isokirvinen! Seuraavana päivänä paikalla oli nummikirvinen! Seuraavana taas isokirvinen, joka ulompina pyrstösul-

kien puuttuessa todettiin eri yksilöksi kuin 12.9. havaittu! Se pyydystettiin ja rengastettiin. Vähälukuisten kirvisten ja västäräkkien esiintyminen oli jatkossakin poikkeuksellista. Kolmas isokirvinen muutti 9.10., ja vuorivästäräkki nähtiin syys-lokakuussa peräti neljästi! Syyskuun muita erikoisuuksia olivat ruisräkki ja luhtahuitti, sekä 15.9. uudeksi rengastuslajiksi saatu nuori mustaleppälintu.

Niin kyyhkyjen kuin peippojen esiintymisessä ei havaittu tavallisuudesta poikkeavaa. Vihervarpunen oli kaudella erittäin runsas. Parhaat muuttajamäärät kirjattiin 15.9. 13 200 ja 27.9. 23 000. Pohjansirkkuja, mukaanlukien lajilleen määrittämättömät 'tsik'-sirkut, nähtiin mukavasti 14.9. yhteensä 13 muuttavaa.

Vaelluslintujen, eritoten tiaisten rynnäköinti maamme eteläisimmän niemen nokkaan oli päätä huimaavaa. Edellisvuosina todettu kuusiti- aismäärien kasvu repesi ennustetun mukaisesti. Varsinainen tiaisrumba

alkoi 20.9., jolloin kuusitiaisia havaittiin 2000 vaeltajaa. Heti seuraavana päivänä nähtiin 3000, ja tänä huippupäivänä niitä rengastettiin peräti 467 yksilöä! Talitiainen oli myös erittäin runsas. Haliaksen historian parhaana rengastuspäivänä 27.9., jolloin merkittiin yhteensä 734 lintua, niitä havaittiin yli 1000 vaeltajaa, joista 227 rengastettiin. Vielä 17.10. niitä nähtiin peräti 1500, ja niinkin myöhään kuin 1.11. oli hyvä tiaispäivä. Silloin laskettiin 230 tali- ja 380 kuusitiaista.

Hömö- ja sinitiaismäärät vastasivat Haliaksen keskiarvoja, kun taas pyrstötiaisella todettiin huippuvuosi. Ensimmäiset havaittiin 24.9., ja peräti 995 yksilöä rengastettiin loppusyksyn aikana. Pähkinänakkelin esiintyminen oli lähes toisinto edellisestä, vuoden 1981 vaelluksesta. Nyt niitä tarttui verkkoihin hieman enemmän, yhteensä 17, joista kuusi oli *europaeae*- ja 11 itäisen *asiatica*-rodun edustajaa. Hippiäisten liikehdintä huipentui 24.9., jolloin Uddskatanilla nähtiin 550 yksilöä, joista 257 merkittiin. Tasaisesti ja-

kautunut runsas esiintyminen tuotti 2482 rengastusta, mikä löi kirkkaasti edellisten vuosien määrät.

Pienempien pöllöjen esiintyminen oli tällä kaudella vähäistä määrien vastatessa aikaisempien vuosien keskiarvoja. Mutta isompia nähtiin poikkeuksellisesti. Syyskuun puolivälistä lähtien huuhkaja havaittiin paikalla lähes päivittäin. Yksi saatiin kiinni 30.9., ja se todettiin rengastetuksi samana vuonna pesäpoikasena Uudellamaalla. Tikkojen liikehdintä oli sangen vaisua.

Loka-marraskuun muut havainnot eivät kiinnostavuudessaan jääneet vaelluslintujen varjoon. Vesilintujen kovaa menoa nähtiin 3.10., jolloin mereltä laskettiin 50 000 muuttavaa. Syksyn ensimmäinen maakotka eksi sumupäivänä 16.10. eteläkärjen metsikköön, törmäili verkkoihin, muttei jäänyt kiinni! Asemalle uutena lajina havaittiin 2.11. uljas nuori tunturihaukka, joka kovassa länsituulella viipyi hetken Uddskatanilla. Yllättäen 19.10. nähtiin 40 pikkulokin parvi matkalla länteen, sek in myrskyn vallitessa.

Pikkulinturintamalta pitää ensin mainita pikkubarpuset, joita loka-kuun puolivälissä nähtiin kahtena huippupäivänä yhteensä 61 muuttavaa. Samoihin aikoihin osuivat

myös viherpeipon ja hempon muutonhuiput. Edellisiä laskettiin parhaana päivänä 780 ja jälkimmäisiä 160. Kottaraisen paras noteeraus todettiin 21.10., jolloin nähtiin 2600 muuttavaa. Myöhäisistä viivytelijoista mainittakoon 10.10. rengastettu hernekerttu ja niin ikään verkosta 11.10. saatu nuori satakieli! Vielä 25.10. nähtiin muuttava turturikyöhy.

Syyskauden miehityksen viimeisinä päivinä marraskuun alussa rengastettiin kaksi tilitaitin itäisen *tristis*-rodun edustajaa ja yllättäen nuori sepelhanhi, joka oli kiikutettu paikalle Keski-Suomesta päästettäväksi jatkamaan muuttomatkaansa meren rannalta.

Mainittakoon, että Haliaksella on viiden ensimmäisen toimintavuoden aikana havaittu yhteensä 244 lintulajia.

Rengastustoiminta pyydyksineen on Haliaksella vakiintunut ja oli syksyllä 1983 pääpiirteissään samanaista kuin edellisenä vuotena, katso Tringa 1/83. Haukkojen ja pöllöjen pyyntiin tarkoitettuja harvaksimaisia verkkoja hieman lisättiin. Koko vuoden rengastussummat käyvät ilmi oheisesta taulukosta.

Vuosina 1979—1983 asemalla on rengastettu yhteensä 47965 lintua

edustaen 148 lajia, joista kymmenen runsaimman osuus on 71 %. Nämä ovat: hippiäinen 5 229, talitiainen 5 154, pajulintu 4 978, hömötiainen 3 507, punarinta 3 098, kuusitiainen 3 054, sinitäinen 2 722, peippo 2 590, pyrstötiainen 2 119 ja lehtokerttu 1 683. Pelkästään tiaisen osuus kaikista rengastuksista on 35 %, mikä kiistatta osoittaa Haliaksen aseman erinomaisena vaelluslintupaikkana.

Toimintaa rahoitettiin Suomen Kulttuurirahaston ja Kansallispankin stipendeillä, Tringalta saadulla avustuksella, sekä asemalla käyneiltä perityllä vuosimaksulla. Elinkustannuksia peittävää päivärahaa maksettiin keväällä yhdelle henkilölle kuukauden ajalta ja syksyllä kahdelle yhteensä 213 päivältä.

Hangon lintuasema kiittää Suomen Vapaasatama Oy:tä ymmärtäväisestä suhtautumisesta ja kiinnostuksesta toimintaan, Aarno Savolaista mainion uuden puuseen rakentamisesta, Jochun v. Knorringia tieteellisistä sarjajulkaisuista, Paul-Erik Haatajaa kattohuovasta, sekä tietysti kaikkia havainnoijia ja rengastajia innostuneesta ja pyyteettömästä työskentelystä. Kiitokset myös Juha Saarelle havaintojen kokoamisesta ja Jukka Haapalalle kirjoituksen tarkistamisesta.

Haliaksen havaintoja esiintyi runsain mitoin päivälehtien muuttolintukatsauksissa, ja aseman toiminnasta kerrottiin kahdessakin Eläinmaailman numerossa. Aikaisemmat toimintakertomukset löytyvät Tringan numeroista 1/80, 2/81, 2/82 ja 1/83.

MATTI LEHTI

Syksyllä havaituista kolmesta isokirvisestä yksi ajettiin verkkoon 14.9. Gäsörsuddenin särkällä, todettiin nuoreksi linnuksi ja rengastettiin. Huomaa kamalan pitkät koivet ja takavarpaan kynnet!

Tue

Hangon lintuaseman toimintaa. Maksa asemamaksu (20 mk) tai tee lahjoitus aseman pankkitilille KOP H:ki Eira 101440-11902.

Hangon lintuasemalla rengastetut linnut vuonna 1983.

	kevät	syksy	yht.		kevät	syksy	yht.		kevät	syksy	yht.
sepelhanhi	—	1	1	kehrääjä	—	1	1	sirittäjä	1	70	71
tavi	—	1	1	tervapääskey	—	1	1	tiltalti	3	25	28
kanahaukka	—	25	25	käenpiika	—	3	3	pajulintu	25	1 429	1 454
varpushaukka	—	109	109	palokärki	—	1	1	hippiäinen	21	2 461	2 482
hiirihaukka	—	2	2	käpytikka	—	20	20	harmaasiippo	5	112	117
piekana	—	1	1	pikkutikka	—	6	6	pikkusiippo	—	7	7
ampuhaukka	—	1	1	haarapääskey	—	16	16	sepelsiippo	—	1	1
meriharakka	—	6	6	räystäspääskey	—	10	10	kirjosieppo	2	80	82
tylli	—	14	14	isokirvinen	—	1	1	pyrstötiainen	—	995	995
kapustarinta	—	1	1	metsäkirvinen	—	54	54	hömötiainen	—	403	403
tundrakurmitsa	—	1	1	niitykirvinen	—	13	13	töyhtötiainen	—	10	10
isosirri	—	6	6	luotokirvinen	—	5	5	kuusitiainen	—	1 996	1 996
pulmussirri	—	2	2	keltavästäräkki	—	51	51	sinitiainen	2	500	502
pikkusirri	—	8	8	västäräkki	1	12	13	talitiainen	13	1 283	1 296
kuovisirri	—	5	5	peukaloinen	—	26	26	pähkinänakkeli	—	17	17
suosirri	—	172	172	rautiainen	3	28	31	puukiipjä	2	100	102
suokukko	—	14	14	punarinta	2	259	261	kuhankeittäjä	—	1	1
taivaanvuohi	—	1	1	satakieli	2	4	6	pikkulepinkäinen	1	24	25
lehtokurppa	—	2	2	sinirinta	—	2	2	lapinharakka	—	9	9
pikkukuovi	—	1	1	mustaleppälintu	—	1	1	närhi	—	4	4
mustaviklo	—	4	4	leppälintu	1	41	42	kottarainen	7	36	43
punajakaviklo	—	23	23	pensastasku	—	16	16	peippo	40	343	383
valkoviklo	—	7	7	kitivasku	—	6	6	jättriippo	2	6	8
metsäviklo	—	1	1	mustarastas	16	18	34	viherpeippo	4	17	21
lirio	—	33	33	räkättirastas	1	34	35	tikli	—	1	1
rantasipi	—	11	11	laulurastas	1	33	34	vihervarpunen	1	163	164
karikukko	—	5	5	punakylkirastas	2	18	20	hemppo	—	1	1
naurulokki	—	16	16	ruokokerttunen	—	109	109	urpiainen	—	3	3
kalalokki	—	3	3	luhtakerttunen	5	1	6	pikkukäpylintu	—	3	3
kesykyhyky	—	2	2	rytikerttunen	1	12	13	isokäpylintu	—	6	6
käki	—	13	13	kultarinta	2	27	29	punavarpunen	—	6	6
varpuspöllö	—	1	1	kirjokerttu	2	3	5	punatulokku	—	10	10
lehtopöllö	—	6	6	hernekerttu	3	122	125	keltasirri	8	—	8
sarvipöllö	1	14	15	pensaskerttu	5	40	45	pajusirri	5	7	12
suopöllö	—	2	2	lehtokerttu	13	189	202				
helmipöllö	—	44	44	mustapääkerttu	2	66	68	yhteensä	205	11 936	12 141
								lajaja	35	105	106

KIIKARIT NETTOHINTAAN

KIIKARIT

Pentax 7x50 BIF	1190	—
Pentax 8x30 BIF	1090	—
Pentax 8x30 BCF	990	—
Pentax 7x50 ECF	560	—
Pentax 8x40 BWCF	640	—
Pentax 8x30 ZCF	450	—
Nikon 6x20 BCF	660	—
Nikon 7x26 BCF	1030	—
Nikon 8x20 BCF	630	—
Nikon 9x30 BCF	1140	—
Nikon 7x35 ECF	990	—
Nikon 8x30 ECF	1290	—
Nikon 8x30 FC	1190	—
Nikon 7x50 Triopacat	1350	—
Nikon 10x33 ECF	1290	—
Minolta Max. 10x40	1060	—
Minolta Max. 8x32	990	—

FIMEKOSTA

FIMEKO OY Lönnrotinkatu 31 • 00180 Helsinki 18 • Puh. 605 015